

Veig Laura Borràs caure com el llamp

La inhabilitació de Laura Borràs ha produït una catarsi col·lectiva que, com tantes coses del Procés, s'explica millor amb teòlegs que amb politòlegs. Es tracta d'una calma ambigua, l'alleujament de passar pàgina a un capítol que ja estava massa rebregat, acompanyada de la sospita que l'arrel del problema persisteix. A servidor de vostès això l'ha fet pensar en la idea del boc expiatori de René Girard. Girard és un pensador força oblidat, però en català trobareu una traducció recent del suggeridor *Veig Satanàs caure com el llamp* (Fragmenta). La frase del títol és una de les més misterioses de les Escriptures, i la diu Jesús a uns deixebles que havia enviat a evangelitzar, o sigui que també l'hauria pogut dir Borràs als fidels que es van manifestar el dia de la seva crucifixió.

Segons Girard, el mecanisme del boc expiatori és la pega que manté unida la societat. Com que aprenem per imitació, els éssers humans acabem competint pels mateixos objectius, cosa que duu inevitablement a rivalitats i conflictes. A mesura que passa el

temps, aquestes tensions s'incrementen fins al punt que la vida en comú seria insostenible. I vet-ho aquí el boc expiatori: just quan el grup està fart del tots contra tots, descobreix que pot cohesionar-se en un tots contra un. Assenyalant un individu com la causa de tots els mals, el col·lectiu descarrega la tensió contra un parallamps moral i recupera una certa tranquil·litat.

La suspensió de Borràs esbandeix un malestar que s'havia cronificat en l'independentisme, però alhora sembla estrany definir la presidenta del Parlament com un boc expiatori. Sollem associar aquesta figura amb una víctima innocent, i és clar que Borràs no és un pobre anyell que passava per allà, sinó un actor polític que s'ha ficat fins al final en la lluita pel poder. A més, independentment de com acabi el judici, com a mínim des del cas Juvillà ja és irrefutable que Borràs estava disposada a arriscar la credibilitat del moviment per la seva lluita personal, un cas més dels coneguts farols amb què

JOAN BURDEUS

CRÍTIC CULTURAL

Tots som culpables de no haver deixat de votar-los quan deien una cosa i en feien una altra

som culpables. Culpables de no haver deixat de votar-los quan ja havíem descobert que deien una cosa i en feien una altra, culpables de posar massa èmfasi en la repressió espanyola i massa poc en el retiment de comptes català, culpables de no haver escrit prou articles ni prou bons perquè haguessin de dimitir, culpables de no haver construït una alternativa nova i guanyadora. El sentiment de sortir d'un cul-de-sac que produeix la caiguda de Borràs, com si ja quedés un obstacle menys per renovar la generació de polítics del Procés (i encara en queden molts, i a sobre els vam deixar col·locar els seus delfins), es pot convertir en una manera de desviar la res-

els nostres líders han buidat de contingut idees com desobediència o revolució, que són aquelles que més depenen del rigor amb què un líder se les posa a la boca si es vol que tinguin utilitat política.

Però el secret de la idea del boc expiatori no és descobrir que l'anyell és innocent, sinó que tots

ponsabilitat per tot el que no vam fer, com si ens haguessin segrestat i haguessim estat massa còmplices o massa mandrosos per evitar-ho.

Per què Girard tria la frase de l'Evangeli de Lluc per al seu llibre? La teoria és que la història del Nou Testament atura l'espiral eterna de crisis i catarsis descobrint la falsedat del mecanisme del boc expiatori. No hi ha líders pèrfids i bases innocents, sinó una societat incapaç de superar les rivalitats i les enveges, que projectem les nostres frustracions demanant el cap més llaminer que trobem. Quan Jesús diu que ha vist Satanàs caure com un llamp, Girard interpreta que "és evident que cau a terra i no romandrà inactiu". Això vol dir que ningú farà la feina per nosaltres, que després d'una revelació divina és justament quan cal que els mortals vigilin més per no caure de nou en les temptacions. En termes estrictament polítics i antiprocesistes, significa que la caiguda de Borràs no soluciona els problemes de fons de l'independentisme i que la catarsi i el cofoisme són pitjors consellers que l'autocrítica i l'autoexigència perquè no ens tornin a colar *farols*.